

НАТАЛЯ МАТОРИНА

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

ORCID: 0000-0001-6012-5663

n.m.matorina@gmail.com

Тестовий контроль як метод оцінювання навчальних досягнень студентів з історії зарубіжної літератури (на матеріалі творчості Бруно Шульца)

Процес європейської інтеграції все активніше впливає на всі сфери життєдіяльності соціуму, зокрема й на вищу освіту. Україна чітко визначила орієнтири щодо входження в освітній і науковий простір Європи, удосконалює освітню діяльність у контексті європейських вимог. На сьогодні пріоритетним завданням є підвищення рівня якості української освіти, а основним завданням навчання в сучасних закладах вищої освіти є формування конкурентоспроможних фахівців на сучасному ринку праці, готових застосовувати набуті знання за фахом, успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність, зокрема на базі сформованих під час навчання компетенцій як динамічної комбінації знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей тощо.

Аби з'ясувати, чи досягнуто окреслену мету, потрібно здійснити точний та об'єктивний контроль рівня науково-практичних досягнень здобувачів вищої освіти, бо саме контроль знань є одним із елементів оцінювання якості освіти. Сучасний стан системи української освіти зобов'язує фахівців залучати нові підходи щодо оцінювання навчальних досягнень здобувачів, знайомитися з набутим досвідом колег з інших країн, із результатами міжнародних досліджень, у яких бере участь Україна.

У нашій науковій розвідці висуваємо наступну гіпотезу: широке застосування й постійне удосконалення тестового контролю дає змогу неупереджено, ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів¹, особливо

¹ За матеріалами англійської асоціації NEAB, що займається підсумковою атестацією учнів Великої Британії, тестовий контроль дає змогу зменшити кількість апеляцій щодо оцінювання результатів навчання більш ніж у тричі, а також сприяє тому, що процедура оцінювання стає однаковою й справедливою для всіх. Л. О. Кухар, В. П. Сергієнко, *Конструювання тестів: курс лекцій*, Луцьк 2010, с. 39.

при адекватному, виправданому й мотивованому поєднанні тестового оцінювання з іншими традиційними формами² контролю знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти.

Тестова система оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти як один з методів сучасної технології навчання є об'єктом дослідження чисельних зарубіжних та вітчизняних науковців (педагогів-практиків, психологів, дидактиків, працівників системи підвищення кваліфікації, соціологів тощо), зокрема Агрусті Г., Алгіна Дж., Артемчук Л. М., Бархаєва Ю. П., Берещука М. Я., Болюбаша Я. Я., Булах І. Є., Вілмут Дж., Гронлунда Н., Звоннікова В. І., Канівець Т. М., Крокера Л., Кухар Л. О., Леонського В. Д., Леонської Г. І., Лукіної Т. О., Малафійка І. В., Малежика М. П., Мруги М. Р., Наумової В. Ю., Паращенко Л. І., Равена Дж., Самилкіної Н. М., Сергієнка В. П., Сіткаря Т. В., Смолінчук Л. С., Стадника Г. В., Філончук І. В., Челишкової М. Б., Щебликіної Т. А. та багатьох інших³.

Значна кількість досліджень присвячена аналізу засад теорії педагогічного оцінювання; огляду традиційних та інноваційних підходів до оцінювання; системному аналізу впливу тестування на якість знань; ролі й функції тестового контролю в навчально-виховному процесі закладів вищої освіти; класифікації тестів й особливостям їх конструювання з метою підвищення

² Для оцінювання навчальних досягнень студентів необхідно використовувати й традиційні види контролю, а саме: усне опитування; письмовий експрес-контроль; виступи студентів при обговоренні теоретичних питань; індивідуальні завдання (доповіді, реферати); складання кросвордів, таблиць, рисунків, алгоритмів, структурно-логічних схем; створення проєктів; проведення семінарів, вікторин, тематичних вечорів, конференцій, колоквиумів, конкурсів; підсумковий контроль за змістовними модулями; написання творів, контрольних, лабораторних та графічних робіт, диктантів; самоконтроль; звіти з практик; заліки; екзамени тощо.

³ Див., зокрема: Г. Агрусті, Л. Артемчук, І. Булах, Дж. Вілмут, Т. Лукіна, М. Мруга, *Основи педагогічного оцінювання*, під заг. ред. І. Булах, Київ 2006; М. Я. Берещук, Ю. П. Бархаєв, Г. В. Стадник, *Тестовий контроль і рейтинг в освіті*, Харків 2006; Я. Я. Болюбаш, І. Є. Булах, М. Р. Мруга, І. В. Філончук, *Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідальність*, Київ 2007; І. Є. Булах, М. Р. Мруга, *Створюємо якісний тест*, Київ 2006; Н. Гронлунд, *Оцінювання студентської успішності*, Київ 2008; В. И. Звонников, М. Б. Чельшкова, *Современные средства оценивания результатов обучения*, Москва 2007; Т. М. Канівець, *Основи педагогічного оцінювання*, Ніжин 2012; Л. Крокер, Дж. Алгіна, *Введение в классическую и современную теорию тестов*, пер. с англ., Москва 2010; Л. О. Кухар, В. П. Сергієнко, *Конструювання тестів*, Луцьк 2010; І. В. Малафійка, *Дидактика*, Київ 2009; В. Ю. Наумова, *Розробка тестових завдань і тестів: основи технології*, Київ 2006; Л. І. Паращенко, В. Д. Леонський, Г. І. Леонська, *Тестові технології у навчальному закладі*, Київ 2006; Дж. Равен, *Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы*, пер. с англ., Москва 2001; Н. Н. Самылкіна, *Современные средства оценивания результатов обучения*, Москва 2007; В. П. Сергієнко, М. П. Малежик, Т. В. Сіткаря, *Комп'ютерні технології в тестуванні*, Луцьк 2012; Л. С. Смолінчук, *Тестування як метод оцінювання досягнень студентів*, взято з: <file:///C:/Users/Natali/Downloads/2137.pdf>; М. Б. Чельшкова, *Теория и практика конструирования педагогических тестов*, Москва 2002; Т. А. Щебликіна, *Тестування як метод вимірювання якості навчальних досягнень студентів педагогічних спеціальностей*, взято з: <http://www.pednauki.chdu.edu.ua/article/download/42743/39193>.

ефективності організації навчання студентів; систематизації основних принципів, правил складання тестових завдань; особливостям застосування комп'ютерних технологій у тестуванні, зокрема з'ясуванню економічної доцільності застосування комп'ютерного тестування знань здобувачів вищої та загальної середньої освіти; перевазі комп'ютерного адаптивного тестування в навчальному процесі. Особливе місце відведено опрацюванню результатів тестування. Проте наразі трапляється значно менше наукових розвідок практичного спрямування, у яких запропоновано конкретні тестові завдання з різних навчальних дисциплін, зокрема з історії зарубіжної літератури.

Метою нашої наукової розвідки є презентація ексклюзивних тестових завдань з історії зарубіжної літератури на матеріалі творчості Бруно Шульца з метою підвищення об'єктивності оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Об'єктом дослідження постає процес тестового оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів з історії зарубіжної літератури. Завдання дослідження – представити високоякісні тести з історії зарубіжної літератури з використанням різних видів питань, що забезпечить багатопрофільне оцінювання знань здобувачів, усебічність, академічну доброчесність, гнучкість системи оцінювання та розширить межі її застосування (за потреби запропоновану тестову систему можна використовувати й завдяки комп'ютерним технологіям).

Тестування як метод – це процес вимірювання кількісних показників за допомогою тесту, а тест, відповідно, – це сукупність спеціально підготовлених і випробуваних тестових завдань, дібраних за певними правилами для вимірювання певного кількісного показника на підставі використання статистичних методів⁴.

Залежно від мети тестування (отримання інформації про рівень знань здобувачів на певному етапі навчання) запропоновані в науковій розвідці тести в навчальному процесі можна використовувати для поточного й оперативного (діагностичного), проміжного, підсумкового тест-контролів, а також для тренінгових тестувань. Тренінгові тестування – це різновид самостійної роботи здобувачів, застосований викладачами як навчальна технологія для самостійного відпрацювання теми, видів завдань тощо⁵.

Тести, як було зазначено вище, укладено для перевірки знань про життя й творчість Бруно Шульца⁶. Чому об'єктом нашого дослідження обрано твор-

⁴ І. Є. Булах, М. Р. Мруга, *Створюємо якісний тест*, Київ 2006, с. 9.

⁵ Л. О. Кухар, В. П. Сергієнко, *Конструювання тестів: курс лекцій*, Луцьк 2010, с. 75.

⁶ Для укладання тестів за творчістю Бруно Шульца використовували такі першоджерела: Б. Шульц, *Цинамонові крамниці та всі інші оповідання в перекладі Юрія Андруховича: оповідання*; пер. з пол., Київ 2017; Б. Шульц, *Літературно-критичні нариси*, взято з: https://royallib.com/book/shults_bruno/literaturnokritichn_narisi_opratsyuvannya_ta_peredmova_malogata_ktovskalisyak.html; Б. Лазорак, Л. Тимошенко, Л. Хомич, І. Чава, *Відомий і невідомий Бруно Шульц (соціокультурний портрет Дрогобича)*, наук. ред. Л. Тимошенка, Дрогобич 2016; О. Рудяченко, *Бруно Шульц. Шарманник із цинамонового міста*, взято з: <https://www.ukrinform.ua/rubric->

чість саме Бруно Шульца? Це один з найоригінальніших творців польської культури ХХ століття – (пол. Bruno Schulz; 1892 – 1942) – визначний митець, філософ, талановитий письменник і літературний критик, епістолограф, педагог⁷, художник, живописець, графік єврейського походження, який писав польською мовою.

Усього кілька десятиліть тому творчість митця була відома лише палким прихильникам його таланту, насамперед у Польщі. Останнім часом зацікавленість творчістю Бруно Шульца зростає не лише в Дрогобичі на Львівщині, де, зокрема, кожні два роки проводять Міжнародний фестиваль Бруно Шульца, і в Україні, а й в усьому світі. Прозу видатного письменника сьогодні читають понад півсотнею мов, вона надихає і письменників, і театралів, і художників, і музикантів... Щороку відбуваються інсценізації його оповідань, йому присвячують виставки, концерти та фільми. Доля Бруно Шульца є дивовижним прикладом духовного подвижництва, а масштаб творчості робить його справжнім представником світової загальнолюдської культури. Його посмертна слава сягнула світового рівня. І сьогодні літературні критики ставлять творчий доробок Бруно Шульца на один рівень із творами Марселя Пруста та Франца Кафки. Популяризацію, без сумнівів, знаковою для культурного контексту минулого сторіччя творчості Бруно Шульца на Сході України вважаємо актуальною й ефективною.

Пропонуємо уніфіковані форми тестових завдань з курсу історії зарубіжної літератури для здобувачів вищої освіти на філологічному факультеті ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ, Україна) на заняттях із циклу дисциплін філологічного спрямування.

- Тестові завдання закритої форми з вибором однієї правильної відповіді (оцінювання по 1 балу за кожну правильну відповідь) → *Назвіть автора й назву твору, у якому описано події із життя непересічної купецької сім'ї, що мешкає в невеликому галицькому містечку, у якому легко можна впізнати рідне місто автора. Розповідь ведеться від імені молодого хлопця, і читач має змогу подивитися на світ його очима* → а) «Галичани» Станіслав Олександр Новак (пол. «Galiczyanie» Stanisław Aleksander Nowak); б) «Львівська математична школа» Маріуш Урбанек (пол. «Lwowska szkoła matematyczna» Mariusz Urbanek); в) «Веди свій плуг понад кістками мертвих» Ольга Навоя Токарчук (пол. «Prowadź swój plug przez kości umarłych» Olga Nawoja Tokarczuk); г) «Цинамонові крамниці» Бруно Шульц (пол. «Sklepy cynamonowe» Bruno Schulz)*⁸.

- Тестові завдання закритої форми з вибором кількох правильних відповідей (оцінювання по 2 бали за кожну правильну відповідь) → *Назвіть імена*

culture/3138993-bruno-sulc-sarmannik-iz-cinamonovogo-mista.html; Є. Фіцовський, *Регіони великої єреси та околиці. Бруно Шульц та його міфологія*, Київ 2010; S. Nicieja, *Kresowe Trójmiasto. Truskawiec – Drohobycz – Borysław*, Opole 2018; А. Павлишин, *Бруно Шульц*, Харків 2021.

⁷ За спогадами вихованців Бруно Шульца, він мав непересічний талант педагога так само, як і письменника чи графіка.

⁸ Правильна відповідь позначається знаком *.

польських письменників, які ставали лауреатами Нобелівської премії з літератури⁹ → а) Стефан Жеромський (пол. Stefan Żeromski); б) Владислав Реймонд (пол. Władysław Reymont)*; в) Чеслав Мілош (пол. Czesław Miłosz)*; г) Віслава Шимборська (пол. Maria Wisława Anna Szymborska)*¹⁰.

• Тестові завдання закритої форми на встановлення відповідності чи відновлення послідовності (оцінювання в 4 максимальних бали).

1. Зразок тесту на встановлення відповідності → *Визначте ім'я митця за назвою твору, який він написав* →

	<i>Ім'я письменника</i>		<i>Його твір</i>
а	Генрик Сенкевич (пол. Henryk Sienkiewicz)	1	«Варвар в саду» («Barbarzyńca w ogrodzie»)
б	Станіслав Лем (пол. Stanisław Lem)	2	«Мати йде» (пол. «Matka odchodzi»)
в	Тадеуш Ружевиц (пол. Tadeusz Różewicz)	3	«Соляріс» (пол. «Solaris»)
г	Збігнєв Герберт (пол. Zbigniew Herbert)	4	«Вогнем і мечем» (пол. «Ogniem i mieczem»)

[Правильна відповідь → а4; б3; в2; г1].

2. Зразок тесту на відновлення послідовності → *Установіть послідовність написання творів, представивши нумерацію цифрами* → а) «Дзяди» Адам Міцкевич (пол. «Dziady» Adam Mickiewicz); б) «Самотність в мережі» Януш Вишневський (пол. «Samotność w sieci» Janusz Leon Wiśniewski); в) «Імператор» Ришард Капусцінський («Cesarz» Ryszard Kapuściński);

⁹ Звання лауреата Нобелівської премії отримало п'ять представників польської літератури. Якщо додати письменників, які народилися в Польщі або на колишніх польських землях, то список був би значно довший; до нього увійшли б такі імена, як-от: Шмуель Йозеф Агнон – єврейський письменник, виходець із Галичини; лауреат Нобелівської премії з літератури 1966 року; народився в Бучачі; писав івритом і на їдиші; Ісаак Башевіс Зінгер – американо-єврейський письменник польського походження; лауреат Нобелівської премії з літератури за 1978 рік; народився в Радзимині; писав мовою їдиш; Гюнтер Грасс – німецький письменник, лауреат Нобелівської премії з літератури 1999 року; народився в Гданську; писав німецькою.

¹⁰ Письменниця, художниця, ілюстратор, книжковий дизайнер, автор анімаційних фільмів, а, основне, автор книги «Бруно. Геніальна епоха» Анна Кашуба-Дембська не без підстав стверджує, що «Шульц був би залізним кандидатом на Нобелівську премію». Див. за: П. Юстова, *Анна Кашуба-Дембская: Шульц был бы железным кандидатом на Нобелевскую премию* [інтерв'ю]; взято з: <https://culture.pl/ru/article/anna-kashuba-dembskaya-shulc-by-l-by-zhelezny-m-kandidatom-na-nobelevskuyu-premiyu-intervyu>. Ян Новіцький, відомий польський актор, який виконав головну роль у польському художньому фільмі «Санаторій під Клепсидрою», знятому за однойменним твором Шульца, вважає дрогобицького письменника геніальним і зазначає: «На мою думку, це абсолютний геній. Те, що він не отримав Нобелівської премії, це наслідок того, що все життя його супроводжували невдачі, включно з абсурдною смертю, коли він ішов вулицею з хлібиною в руках. Це геніальний, незвичайний автор». Див. за: Ю. Савицький, *У Польщі листопад оголосили місяцем пам'яті Бруно Шульца*, взято з: <https://www.radiosvoboda.org/a/24775579.html>.

г) «Транс-Атлантик» Вітольд Гомбрович (пол. «Trans-Atlantyka» Witold Gombrowicz). [Правильна відповідь → 1а (1822); 2г (1953); 3в (1978); 4б (2001)].

- Тестові завдання відкритої форми на заповнення пропусків у наведеному реченні окремими словами чи словосполученнями (оцінювання по 1 балу за кожну правильну відповідь) → Першим серед польських письменників, хто в < ... > (1) році отримав Нобелівську премію, став < ... > (2) за свій роман < ... > (3). [Правильна відповідь → 1: 1905; 2: Генрик Сенкевич (пол. Henryk Adam Aleksander Pius Sienkiewicz); 3: «Потоп» (пол. «Potop»)¹¹].

- Тестові завдання відкритої форми з вільною формою відповіді, як-от: завдання зі стислою відповіддю чи завдання з повною відповіддю, тобто завдання на доповнення (оцінювання в 10 балів) → Проблематика драми Я. Кохановського «Відмова грецьким послам» (пол. Jan Kochanowski «Odprowa posłów greckich», 1578).

Отже, серед запропонованих різновидів тестових завдань можна виокремити дві загальні категорії: 1) здобувачі обирають правильні відповіді, беручи за основу інформацію з тестових завдань, – це т. зв. запитання багатовибіркового різновиду; у нашому випадку це тести закритої форми; 2) здобувачі повинні надати (створити) відповіді самостійно – це т. зв. завдання на заповнення пропусків чи завдання з неповною або повною відповіддю, есе тощо; у нас це тести відкритої форми.

Пропонуємо систему тестів з історії зарубіжної літератури для різних видів контролю¹² на матеріалі життєвого й творчого шляху митця світової слави Бруно Шульца¹³.

¹¹ Попри загальноприйняту думку, Генрик Сенкевич отримав Нобелівську премію не за свій роман-епопею 1896 року про стародавній Рим «Куди ідеш, Господе?» (пол. «Quo Vadis»), а саме за роман «Потоп» з трилогії історичних романів автора («Вогнем і мечем» (пол. «Ogniem i mieczem», 1884); «Потоп» (пол. «Potop», 1886); «Пан Володийовський» (пол. «Pan Wołodyjowski», 1888)).

¹² При технічному укладанні тестових завдань рекомендуємо користуватися таким електронним ресурсом: *Онлайн-сервіс для створення тестів та проведення онлайн тестування «Майстер-тест»*, взято з: <http://master-test.net/>.

¹³ Важливим є те, що значну кількість із запропонованих у науковій розвідці тестів на матеріалі життєвого й творчого шляху Бруно Шульца можна використовувати й під час вивчення біографії та творчості інших митців слова. Цього можна досягти завдяки застосуванню фасетів в окремих тестах – наборів змінних елементів тестового завдання, як-от: • {Бруно Шульц (пол. Bruno Schulz)} [фасет беруть у {фігурні лапки}] – автор: а) віршів, новели та національного епосу; б) низки оповідань та романів; в) оповідань, критичних есе, а також низки листів*; г) збірок поезій і книжки про Ф. Шопена. • {Адам Міцкевич (пол. Adam Mickiewicz)} – автор: а) віршів, новели та національного епосу*; б) низки оповідань та романів; в) оповідань, критичних есе, а також низки листів; г) збірок поезій і книжки про Ф. Шопена. • {Генрик Сенкевич (пол. Henryk Adam Aleksander Pius Sienkiewicz)} – автор: а) віршів, новели та національного епосу; б) низки оповідань та романів*; в) збірників оповідань, критичних есе, а також низки листів; г) збірок поезій і книжки про Ф. Шопена. • {Казімеж Вежинський (пол. Kazimierz Wierzyński)} – автор: а) віршів, новели та національного епосу; б) низки оповідань та романів; в) збірників оповідань,

Закриті тести¹⁴

1. Кого з відомих дрогобичан називають «дрогобицьким Кафкою»: а) Христину Соловій; б) Юрія Дрогобича; в) Бруно Шульца*; г) Івана Франка.
2. Бруно Шульц народився у: а) Львові; б) Дрогобичі*; в) Варшаві; г) Трускавці.
3. Бруно Шульц за походженням: а) поляк; б) українець; в) німець; г) єврей*.
4. Бруно Шульц навчався в: а) Дрогобицькій державній гімназії імені Франца Йосифа*; б) Львівському політехнічному інституті*; в) Віденській академії мистецтв*; г) Державній чоловічій гімназії імені Короля Владислава II Ягайла (Дрогобич).
5. Якими мовами володів визначний митець: а) українською*; б) німецькою*; в) польською*; г) італійською.
6. Бруно Шульц стажувався у: а) Парижі*; б) Варшаві*; в) Відні; г) Вроцлаві.
7. Бруно Шульц працював учителем малювання та ручної праці в: а) Дрогобицькій державній гімназії імені Франца Йосифа (м. Дрогобич); б) Народній чоловічій школі імені Адама Міцкевича (м. Дрогобич); в) Приватній українській гімназії імені Івана Франка (м. Дрогобич); г) Державній чоловічій гімназії імені Короля Владислава II Ягайла (м. Дрогобич)*.
8. Бруно Шульц – митець: а) другої половини ХІХ століття; б) першої половини ХХ століття*; в) другої половини ХХ століття; г) кінця ХХ століття – початку ХХІ століття.
9. Бруно Шульц відомий як: а) письменник*; б) художник*; в) графік*; г) музикант.
10. Якою мовою написані твори Бруно Шульца: а) польською*; б) німецькою*¹⁵; в) українською; г) англійською.
11. Бруно Шульц – автор: а) віршів, новели та національного епосу; б) низки оповідань та романів; в) оповідань, критичних есе, а також низки листів*; г) збірок поезій і книжки про Ф. Шопена.
12. Завдяки кому в 1933 році світ побачила перша збірка Шульцевської прози «Цинамонові крамниці»: а) польській письменниці, журналістці,

критичних есе, а також низки листів; г) збірок поезій і книжки про Ф. Шопена*. Акцентуємо, що принцип фасетності відноситься не до добору відповідей, а до добору змісту завдань. Особливо зручним у цьому разі є тестування за допомогою ЕОМ і записаної в ній інструментальної програми; при цьому здобувач отримує з фасета лише один варіант змісту завдання.

¹⁴ Закриті тести містять зазвичай матеріал про життєвий шлях письменника й художника Бруно Шульца; відкриті тести присвячено насамперед аналізу творчості знаного митця.

¹⁵ За спостереженнями Ю. Андруховича, кількатижневе перебування Бруно Шульца наприкінці 1930-х років у Парижі виявилось радше невдалим. Спроби контактувати з Томасом Маном і писати німецькою – також. Див.: Б. Шульц, *Цинамонові крамниці та всі інші оповідання в перекладі Юрія Андруховича: оповідання*; пер. з пол., Київ 2017, с. 379.

публіцистці і драматургу Зофії Налковській*; б) доктору філософії, єврейській письменниці, перекладачці та літературному критику Деборі Фогель; в) польській перекладачці, вчительці та бібліотекарці Юзефіні Шелінській; г) художниці Ані Плоцкер.

13. Перший біограф і пропагандист Бруно Шульца: а) Єжи Фіцовський*; б) Артур Сандауер; в) Єжи Яжембський; г) В. В. Меньок.

14. Перший переклад прози Бруно Шульца українською мовою здійснив: а) Іван Гнатюк*; б) Тарас Возняк; в) Андрій Павлишин; г) Юрій Андрухович¹⁶.

15. Назвіть оповідання, залучене до першої збірки творів Б. Шульца «Цинамонові крамниці»: а) «Вулиця Крокодилів»*; б) «Мій батько йде в пожежники»; в) «Осінь»; г) «Самота».

16. Назвіть оповідання, які увійшли до другої збірки творів Б. Шульца «Санаторій під Клепсидрою»: а) «Вулиця Крокодилів»; б) «Мій батько йде в пожежники»*; в) «Осінь»; г) «Самота»*.

17. Назвіть оповідання, яке залишилося поза збірками творів Б. Шульца «Цинамонові крамниці» та «Санаторій під Клепсидрою»: а) «Вулиця Крокодилів»; б) «Мій батько йде в пожежники»; в) «Осінь»*; г) «Самота».

18. Яке ім'я героя-наратора дилогії Бруно Шульца «Цинамонові крамниці» та «Санаторій під Клепсидрою»: а) Бруно; б) Ізидор; в) Юзеф*; г) Якуб.

19. Творчість Бруно Шульца можна вважати такою літературною течією: а) магічний реалізм*¹⁷; б) реалізм; в) натуралізм; г) неореалізм.

20. Що означає дата 19 листопада для Бруно Шульца: а) день народження; б) день смерті*¹⁸; в) день відкриття Шульцевського фестивалю у Дрогобичі; г) день відкриття Музею-кімнати Бруно Шульца в Дрогобицькому педагогічному університеті*¹⁹.

21. «Шульцевський словник» (Słownik schulzowski, 2003) – це: а) тлумачний словник мови письменника; б) Шульцевська енциклопедія*; в) глосарій; г) конкорданс.

22. Міжнародний фестиваль Бруно Шульца у Дрогобичі вперше організували в: а) 1992 році; б) 2002 році; в) 2004 році*; г) 2012 році.

23. Який рік було оголошено ЮНЕСКО роком Бруно Шульца: а) 1992 рік*; б) 2002 рік; в) 2012 рік; г) 2022 рік.

¹⁶ Перекладали твори Бруно Шульца також Андрій Шкраб'юк, Микола Яковина та інші.

¹⁷ Деякі дослідники вважають Бруно Шульца представником т. зв. міфологічного модернізму.

¹⁸ 19 листопада 1942 року офіцер гестапо застрелив Бруно Шульца на вулиці Дрогобицького гетто. Відомо, що саме того трагічного дня письменник готувався до втечі з Дрогобича, наче передчуваючи близьку смерть. За однією з версій, Шульца вбили, коли він пішов за хлібом, щоб узяти з собою в дорогу.

¹⁹ Перший у світі музей Бруно Шульца, створений Полоністичним науково-інформаційним центром Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка з ініціативи першого керівника Центру Ігоря Менька (1973 – 2005), відкрито 19 листопада 2003 року в колишньому вчительському кабінеті всевітньо відомого письменника й художника (колишня гімназія, тепер педагогічний університет). Тут у гімназії Бруно Шульц навчався у 1902 – 1910 рр., а впродовж 1924 – 1939 років працював учителем малювання та ручної праці.

24. Який рік у Польщі оголошено роком Бруно Шульца: а) 1992 рік; б) 2002 рік; в) 2012 рік; г) 2022 рік*.

25. Коли у 2022 році в Україні на державному рівні відзначатиметься 130 років від дня народження Бруно Шульца: а) 15 липня; б) 4 листопада; в) 19 листопада; г) 12 липня*.

Відкриті тести

1. Тестові завдання відкритої форми на заповнення пропусків →

• У родині < ... > (1) Шульців було < ... > (2) дітей: < ... > (3). [1: Якуба та Гендель-Генрієтти; 2: троє; 3: Ізидор, Ганя і наймолодший Бруно].

• Батько Бруно був власником < ... > (1), а мати < ... > (2). [1: крамниці з тканинами у Дрогобичі; 2: походила з родини дрогобицьких торговців лісом і власників тартака Кухмаркер].

• Бруно Шульца змусили намалювати портрет < ... > (1) й полотно < ... > (2); потім заарештували за використання в картині < ... > (3) барв. [1: Сталіна; 2: «Звільнення Західної України»; 3: блакитних і жовтих].

• Творчість Бруно Шульца припадає на < ... > (1). [1: кінець двадцятих – тридцяті роки ХХ ст.].

• Творчість Бруно Шульца стала відомою у світі в < ... > (1) роках, коли почали з'являтися перші переклади окремих його оповідань у < ... > (2) та інших країнах, а згодом – рецензії й серйозні < ... > (3). [1: в 1970-х; 2: США, Франції, Італії, Угорщині, Чехословаччині; 3: дослідження та монографії].

• На думку дослідників, Шульц належав до митців, обдарованих < ... > (1) талантом, творчість якого поєднує чимало галузей мистецтва: літературу, < ... > (2), < ... > (3), < ... > (4). [1: подвійним; 2: малярство; 3: графіку; 4: рисунок].

• До літературного спадку Шульца, крім двох збірок оповідань, належать також < ... > (1), значна кількість з яких, на жаль, не збереглися, а також < ... > (2), п'ять фрагментів якого зберігаються в музеї < ... > (3). [1: нариси, рецензії, листи; цикл графіки «Книга ідолопоклоніння», ілюстрації до власних оповідань, екслібриси, акварелі; 2: стінопис на віллі Ландау; 3: «Дрогобиччина»].

• Перша збірка дилогії Бруно Шульца «Цинамонові крамниці» містить < ... > (1) текстів, друга – «Санаторій під Клепсидрою» – < ... > (2), а < ... > (3) тексти Шульца було надруковано поза збірками в різних газетах. [1: сімнадцять; 2: тринадцять; 3: чотири].

• Кожне з оповідань дилогії можна вважати < ... > (1) твором, оскільки вони належать до різних жанрів і написані в різний час, починаючи з < ... > (2) року. Деякі із цих текстів, наприклад, «Весна» чи «Санаторій під Клепсидрою», мають ознаки < ... > (3), натомість «Друга осінь» – це < ... > (4), а «Трактат про манекени» має жанрові ознаки < ... > (5). [1: самостійним; 2: 1925; 3: оповідання; 4: есе; 5: трактату].

• Збірки «Цинамонові крамниці» та «Санаторій під Клепсидрою» – це річні цикли імпресіоністських замальовок: Дрогобич навесні – це розповіді < ... > (1); влітку – < ... > (2); восени – < ... > (3); взимку – < ... > (4). [1:

«Геніальна епоха», «Весна»; 2: «Серпень», «Ніч Великого Сезону», «Липнева ніч»; 3: «Друга осінь»; 4: «Птахи», «Манекени», «Віхола»].

• Для Шульца Дрогобич є його містом, цілим світом, < «...» > (1), < «...» > (2), і врешті < «...» > (3), < «...» > (4), у якому жив і творив письменник. [1: «особливою країною»; 2: «особливою провінцією»; 3: «геніальною епохою»; 4: «зірчатою вічністю»].

• «Шульцевський словник» нараховує більше < ... > (1) сторінок, написали його < ... > (2) авторів! Серед них такі знавці Шульца, як < ... > (3). Окремої згадки заслуговує історик мистецтва < ... > (4) – одна з небагатьох, хто займався спадщиною Шульца-художника. [1: 400; 2: 18; 3: Влодзімеж Болецький (пол. Włodzimierz Wolecki), Єжи Яжембський і Станіслав Росек (пол. Stanislaw Rozek); 4: Малгожата Китовська-Лисяк].

2. Тестові завдання відкритої форми на доповнення з вільною формою відповіді (стислюю чи повною) →

Розкрийте зміст питання (визначте назву твору; окресліть проблематику, порушену письменником; проаналізуйте художній образ, завдяки саме якому проблему розкрито; наведіть цитату з твору тощо; не переказуйте зміст, не давайте повної характеристики образів; сформулюйте висновки; наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять ваші міркування; проілюструйте ваші думки покликаннями на приклади з художньої літератури, історичними фактами або випадками із життя; орієнтовний обсяг відповіді – 300 слів) →

• Галицьке літературне пограниччя в персоналіях. • Літературно-критичний доробок Бруно Шульца. • Бруно Шульц як філософ. • Бруно Шульц як теоретик літератури. • Бруно Шульц як художник. • Тема дитинства в прозі Бруно Шульца. • Тема провінційного міста в прозі Бруно Шульца. • Тема жінки та жіноцтва у творчості Бруно Шульца. • Тема батька в прозі Бруно Шульца. • Дрогобич Бруно Шульца. • Єврейська тема у творчості Бруно Шульца. • Світове значення творчості видатного письменника й художника Бруно Шульца. • Загальнолюдське значення творчості видатного письменника та художника Бруно Шульца. • Просвітницьке значення творчості видатного письменника і художника Бруно Шульца.

Наразі акцентуємо, що ставлення до тестового контролю як методу оцінювання навчальних досягнень студентів не є однозначним. Серед переваг цього способу оцінювання знань, умінь і навичок називають насамперед такі достоїнства, як-от: стандартизація умов і результатів оцінювання, оперативність та економічність, кількісний диференційований характер оцінки, можливість комп'ютеризації, надійність, валідність, справедливість, об'єктивність, зручність використання, зниження трудомісткості, виключення помилок під час перевірки; до того ж сьогодні важко уявити собі дистанційне навчання без застосування відповідного програмного забезпечення²⁰ тощо.

²⁰ Див., зокрема: М. Я. Берещук, Ю. П. Бархаєв, Г. В. Стадник, *Тестовий контроль і рейтинг в освіті*, Харків 2006; І. Є. Булах, М. Р. Мруга, *Створюємо якісний тест*, Київ 2006; Н. Грон-

Проте метод тестового контролю має й певні недоліки, які не дозволяють звести систему оцінювання знань виключно до тестування, а саме: готові варіанти відповідей, можливість угадування, складність створення якісного тесту²¹, відсутність можливості розвивати зв'язне мовлення, сформулювати власну думку тощо. Наявність окремих недоліків ні в якому разі не зменшує значущості тестів для оцінювання навчальних досягнень студентів, а, навпаки, враховуючи всі переваги тестового оцінювання, робить тестовий контроль одним із найважливіших і найефективніших методів контролю, тим більше що традиційні види оцінювання навчальних досягнень студентів часто містять компоненти тестового характеру. Щоб запобігти впливу тих чи інших негативних чинників, частіше використовуємо тестові завдання відкритої форми, зокрема з вільною формою відповіді (стислою чи повною), написанням відповідного обґрунтування тощо.

Отже, досвід останнього десятиліття щодо організації навчально-виховного процесу в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» окреслену в науковій розвідці гіпотезу підтверджує повністю: використання тестування як одного з пріоритетних методів оцінювання в поєднанні з традиційними формами контролю сприяє всебічному та об'єктивному оцінюванню навчальних досягнень студентів, а також активізує науково-дослідну (пошукову) роботу здобувачів вищої освіти та їх пізнавальні інтереси, підтримує мотивацію до навчання та формування міжкультурної компетентності тощо.

Бібліографія

- Агрусті Г., Артемчук Л., Булах І., Вілмут Дж., Лукіна Т., Мруга М., *Основи педагогічного оцінювання*, під заг. ред. І. Булах, Київ 2006.
- Берещук М. Я., Бархасєв Ю. П., Стадник Г. В., *Тестовий контроль і рейтинг в освіті*, Харків 2006.
- Болюбаш Я. Я., Булах І. Є., Мруга М. Р., Філончук І. В., *Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідальність*, Київ 2007.

лунд, *Оцінювання студентської успішності*, Київ 2008; Л. Крокер, Дж. Алгина, *Введение в классическую и современную теорию тестов*, пер. с англ., Москва 2010; Л. О. Кухар, В. П. Сергієнко, *Конструювання тестів*, Луцьк 2010; В. Ю. Наумова, *Розробка тестових завдань і тестів: основи технології*, Київ 2006; Дж. Равен, *Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы*, пер. с англ., Москва 2001; Л. С. Смолінчук, *Тестування як метод оцінювання досягнень студентів*, взято з: <file:///C:/Users/Natali/Downloads/2137.pdf>; Т. А. Щєбликіна, *Тестування як метод вимірювання якості навчальних досягнень студентів педагогічних спеціальностей*, взято з: <http://www.pednauki.chdu.edu.ua/article/download/42743/39193>.

²¹ Теза про складність, але необхідність створення якісного тесту для перевірки знань, умінь і навичок студентів ще раз підкреслює актуальність пропонованого дослідження, у якому презентовано ексклюзивні тести з історії зарубіжної літератури на матеріалі спадщини геніального українсько-польсько-єврейського митця Бруно Шульца. Використання високоякісних тестів на заняттях філологічного циклу в закладах вищої освіти, безумовно, посприяє підвищенню рівня якості як філологічної освіти зокрема, так і української освіти в цілому.

- Булах І. Є., Мруга М. Р., *Створюємо якісний тест*, Київ 2006.
- Гронлунд Н., *Оцінювання студентської успішності*, Київ 2008.
- Звонников В. И., Чельшкова М. Б., *Современные средства оценивания результатов обучения*, Москва 2007.
- Канівець Т. М., *Основи педагогічного оцінювання*, Ніжин 2012;
- Крокер Л., Алгина Дж., *Введение в классическую и современную теорию тестов*, пер. с англ., Москва 2010.
- Кухар Л. О., Сергієнко В. П., *Конструювання тестів: курс лекцій*, Луцьк 2010.
- Лазорак Б., Тимошенко Л., Хомич Л., Чава І., *Відомий і невідомий Бруно Шульц (соціокультурний портрет Дрогобича)*, наук. ред. Л. Тимошенка, Дрогобич 2016.
- Малафійк І. В., *Дидактика*, Київ 2009.
- Наумова В. Ю., *Розробка тестових завдань і тестів: основи технології*, Київ 2006.
- Онлайн-сервіс для створення тестів та проведення онлайн тестування «Майстер-тест»*, взято з: <http://master-test.net/>.
- Павлишин А., *Бруно Шульц*, Харків 2021.
- Парашенко Л. І., Леонський В. Д., Леонська Г. І., *Тестові технології у навчальному закладі*, Київ 2006.
- Равен Дж., *Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы*, пер. с англ., Москва 2001.
- Рудяченко О., *Бруно Шульц. Шарманник із цинамонового міста*, взято з: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3138993-bruno-sulc-sarmannik-iz-cinamonovogo-mista.html>.
- Савицький Ю., *У Польщі листопад оголосили місяцем пам'яті Бруно Шульца*, взято з: <https://www.radiosvoboda.org/a/24775579.html>.
- Самылкина Н. Н., *Современные средства оценивания результатов обучения*, Москва 2007.
- Сергієнко В. П., Малежик М. П., Сіткар Т. В., *Комп'ютерні технології в тестуванні*, Луцьк 2012.
- Смолінчук Л. С., *Тестування як метод оцінювання досягнень студентів*, взято з: <file:///C:/Users/Natali/Downloads/2137.pdf>.
- Фіцовський Є., *Регіони великої ересі та околиці. Бруно Шульц та його міфологія*, Київ 2010.
- Чельшкова М. Б., *Теория и практика конструирования педагогических тестов*, Москва 2002.
- Шульц Б., *Літературно-критичні нариси*, взято з: https://royallib.com/book/shulst_bruno/literaturnokritichn_narisi_opratsyuvannya_ta_peredmova_malogata_kvovskalisyak.html.
- Шульц Б. *Цинамонові крамниці та всі інші оповідання в перекладі Юрія Андруховича: оповідання*; пер. з пол., Київ 2017.
- Щебликіна Т. А., *Тестування як метод вимірювання якості навчальних досягнень студентів педагогічних спеціальностей*, взято з: <http://www.pednauki.chdu.edu.ua/article/download/42743/39193>.
- Юстова Ю., *Анна Кашуба-Дембская: Шульц был бы железным кандидатом на Нобелевскую премию* [інтерв'ю], взято з: <https://culture.pl/ru/article/anna-kashuba-dembskaya-shulc-byly-by-zheleznyy-kandidatom-na-nobelevskuyu-premiyu-intervyu>.
- Nicieja S. S., *Kresowe Trójmiasto. Truskawiec – Drohobycz – Borysław*, Opole 2018.

Kontrola testowa jako metoda oceny osiągnięć dydaktycznych studentów z historii literatury zagranicznej (na materiale twórczości Brunona Schulza)

Streszczenie

Obecny stan ukraińskiego systemu edukacji zobowiązuje specjalistów do poszukiwania nowych rozwiązań w zakresie oceny osiągnięć edukacyjnych studentów, zapoznania się ze

sposobami oceny wyników uczenia się w innych krajach, wynikami badań międzynarodowych, w których uczestniczy Ukraina, i tym podobnych. W obecnych okolicznościach optymalną formą oceny poziomu wiedzy, umiejętności studentów na Ukrainie, biorąc pod uwagę międzynarodowe i krajowe doświadczenie, staje się kontrola testowa. Testowanie jako metoda oceny jest aktywnie rozwijane i obecnie szeroko stosowane, ponieważ pozwala na bezstronną, skuteczną i obiektywną ocenę procesu uczenia się studentów. W artykule omówiono zagadnienia testowej kontroli wiedzy, umiejętności i nawyków kandydatów na studia wyższe na zajęciach z literatury zagranicznej w instytucjach szkolnictwa wyższego kierunku pedagogicznego. Zunifikowano doświadczenie w stosowaniu technologii testowych w nauczaniu dyscyplin filologicznych dla przyszłych nauczycieli-filologów w GWUZ (Donbaskim Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym) (Słowiańsk, Ukraina). Rozważania objęły w szczególności różne zastosowania testów podczas przeprowadzania bieżących, pośrednich, przełomowych lub końcowych testów kontrolnych, a także testów szkoleniowych, na materiale twórczości jednego z najbardziej oryginalnych twórców polskiej kultury XX wieku – Brunona Schulza (ur. w 1892, zm. w 1942 r.) – wybitnego mistrza, myśliciela, utalentowanego pisarza i krytyka literackiego, rysownika, malarza, grafika, pedagoga. Podano szereg przykładów charakteryzujących każdy rodzaj proponowanej klasyfikacji zadań testowych.

Słowa kluczowe: ocenianie, testy, historia literatury zagranicznej, literatura pogranicza, Bruno Schulz

Test Control as a Method for Assessing Students' Academic Achievements in History of Foreign Literature (Based on the Creative Work of Bruno Schultz)

Abstract

The current state of the Ukrainian education system obliges specialists to look for new approaches to assessing students' academic achievement, to become acquainted with approaches to assessing learning outcomes in other countries, as well as with the results of international studies in which Ukraine participates, etc. Nowadays, the optimal form of assessing the level of knowledge, skills, and abilities of applicants for higher education in Ukraine, taking into account the international and domestic experience, is test control. Testing as a method of assessment is being actively developed and widely used today as it allows impartial, effective, and objective assessment of students' learning outcomes. The paper considers the issue of test control of knowledge, skills, and abilities of applicants for higher education in classes of foreign literature in institutions of higher education in the pedagogical faculty. The experience of using test technologies in teaching philological disciplines to future language and literature teachers has been unified by the State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University" (Sloviansk, Ukraine). In particular, there are various options for using tests during current, intermediate, boundary, or final test control sessions, as well as for checking the tests with the material of the creative work of one of the most original Polish authors of the 20th century – Bruno Schulz (1892–1942), an outstanding artist, thinker, talented writer, literary critic, artist, painter, graphic artist, and teacher. The number of examples characterizing each type of the offered classification of test tasks is given.

Keywords: assessment, testing, History of Foreign Literature, Literature of Borderland, Bruno Schulz.

Matorina Natalia, doktor nauk filologicznych, adiunkt w Katedrze Filologii Germańskiej i Słowiańskiej GWUZ, Donbasski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny (Słowiańsk, Ukraina). Ma doświadczenie w nauczaniu języka i literatury w liceach ogólnokształcących Ukrainy. Jest autorką

około 300 publikacji w wydawnictwach krajowych i zagranicznych, podręczników z gryfem Ministerstwa Edukacji i Nauki Ukrainy, słowników, pomocy dydaktycznych. Do ważniejszych należą: *Język starosłowiański: zadania testowe: Podręcznik dydaktyczno-metodyczny* (Słowiańsk 2016); *Stworzenie optymalnych warunków rozwoju profesjonalizmu przyszłych absolwentów w procesie szkolenia zawodowego* (Opole 2017); *Skrzynka metodyczna: od A do Z. Słownik-poradnik* (Słowiańsk 2020); *Innowacje leksykalno-frazeologiczne we współczesnym języku ukraińskim okresu pandemii koronawirusa COVID 19: aspekt lingwodydaktyczny, monografia zbiorowa* (Sherman Oaks, Los Angeles, Kalifornia, 1921). Zainteresowania naukowe badaczki dotyczą dydaktyki, nowoczesnych technologii badawczych, aktywnych procesów we współczesnych językach i literaturze słowiańskiej, historii filologii i tym podobnych.